

Tíðargreinin verður skrivað av skiftandi fólki, sum ikki dagliga eru knýtt at blaðnum. Evnini eru ymisk, men viðgera øll okkurt evni, sum er viðkomandi fyri tíðina júst nú.



Tina Kildegaard Jakobsen
Granskingarhjálpari á Fróðskaparsetri Føroya

Apati light

Mín indignatión er burtur. Nærum, men ikki fullkomiliga horvin. Tað er seint mikukvøld og eina góða løtu havi eg roynt at funnið mína indignatión. Tað eydnast ikki serliga væl. Eg eri hvørki so ørg ella so ovurfeigin um nakað, at tað merkist. Hvussu ber tað til, at eg eri vorðin so líkasæl? Míni eygu og oyru síggja og hoyra alla tíðina heilt forferdilig og sera góð tíðindir, so her er nóg mikið at gerast ørg ella feigin um.

Hvørja ferð eg riti inn á Facebook, síggi eg nýggjastu vidundrini í heiminum, eg síggi hvussu langt vinkonan hevur runnið, hvat ein onnur hevur bundið, og hvussu nógvar kanelsniglar systir mín hevur bakað. Eg síggi enntá eina mynd av kanelsniglunum, og beint undir henni ein kona í renniklæðum, ein fittur kettlingur og óalmindiliga vakrar myndir av kavakløddu føroysku náttúruni.

Inn ímillum hesar myndirnar eru myndir og sjónbond av Óla Breckmann, sum ikki hóvar útvarp (og onnur honum á baki.... segði nakar Hebdo?), einum homo-seksuella, sum er blakaður út av einum høgum bygningi, men yvirlivir og verður síðani steinaður til deyðis ístaðin, ein smílandi Raif Badawi, sum gjørdi eina liberala bloggu í heimlandi sínum, og sum afturfyri fær 50 koyrlasløg hvønn fríggjadag, ein sýriskur pápi, ið ber sín deyðfrysta son til grøvina.

Og eg reageri so dánt. Eg havi skrivað undir uppá, at Badawi ikki skal revsast við koyrli, eg havi goldið pengar til innsavningina til køldu børnini í Sýria, eg fái javnan teldubrøv frá Andre og Jeremy í All Out, ið fortelja mær, hvussu røsk eg eri at stuðla teimum í stríðnum móti homofobi, og eg brokki meg á Facebook, tá fólk siga, at vit ikki skulu hava eitt útvarp, ella at útvarpið ikki skal kritisera tey (segði nakar Hebdo?), eg fái tíðindabræv, hvørja ferð ein kvinna er sloppin leys úr prostitútionstrafticking onkustaðni í heiminum, og tað sama, tá onkur saudiarabisk kona hevur sett seg handan rórið og náddi heim, áðrenn hon bleiv handtikin.

Men har steðgar tað. Hvørki tey góðu ella tey ringu tíðindini ávirka meg so mikið longur, at tey fáa meg at reagera ordiliga. Kemur ov nógv inn? Blívi eg ovurfyllt við tíðindum um alt, soleiðis at eg ikki kann reagera upp á nakað meira? Og av tí sama reageri eg ikki ordiliga upp á nakað? Hvaðani kemur apatiin? Og hvat hendir í einum samfelag, har borgararnir gerast apatiskir?



Í tíðindastreyminum farnu vikuna er millum annað brotið, har ISIS blakar homoseksuella mannin við bindi fyrri eyguni út av hægsta takinum í Tal Abyad í Sýria, og síðani verður hann steinaður, inntil hann er deyður.

Mikudagin kom ein videoupptøka av einum flogfari, sum flýgur á liðini, rennur á ein bil og so í kav í eini á. Vanliga hyggi eg ikki at upptøkum, ið kunnu væntast at vera ógvisligar, men í dag klikkti eg á og hugdi. Men eg reageraði ikki. Eg registreraði, at júst hatta hendi. Tað er fakta at júst tað hendi, ið eg sá, men kenslurnar um, at tað sótu fólk í flogfarinum, og vitanin um, at fleiri teirra doyðu júst í hesi stund, rørdi meg ikki, akkurát tá eg sá videoupptøkuna.

Hvat merkir hetta fyrri meg sum menniskja og teg sum menniskja, at vit venja okkum av við at reagera? Tí tað er hent ótilvitað. Eg havi ikki ætlað mær at gerast »kensluleys«.

Overkill av tíðindum segði ein, ja kanska. Men røddin í mær sigur, at eg hóast tað eigi at reagera meira og effektivari. Sjálvt um eg ikki fái bjargað øllum heiminum, so eigi eg hóast tað, at blíva ordiliga indignerað, tá prátið fellur á, at útvarpið er óneyðugt, eg eigi at blíva forfard inn á sálina í meira enn ta løtuna, tað tekur at flyta pengar á eina innsavning, tá eg síggi ein pápa bera sín deyðfrysta son, og eg eigi veruliga at blíva glaðari um teir 51 kanelsniglarnar, enn eg gjørdist.

Verri er, at tað viðførir eina líkasælu yvirfyri tingum, sum eg ikki má vera líkasæl um. Til dømis spurningin um hvørt Føroyar skulu taka ímóti flóttafólki.

Síðst í farnu øld var ein flóttafólkastreymur úr Kosovo. Vit, føroyingar, vildu tá, eins og okkara grannalond, feigin gera okkara skyldu og taka ímóti okkara parti av flóttafólki. Men í dag, tá prátið fellur á flóttafólk úr Sýria (landið við deyðfrystum børnum), so er talan frá einum stórum parti av fólkinum, at "vit skulu hjálpa teimum, har tey eru", tí at tey mugu ikki koma her og oyðileggja okkara land.

So hvar endaði veruliga samkenslan við bæði okkum sjálvum og okkara medmenniskjum kring allan heim? Hvat ger tað við okkara samfelag, tá borgararnir gerast so líkasælir?

Samstundis sum Raif Badawi verður revsaður við koyrlasløgum, situr danski krúnprinsurin til eina samkensluseremoni fyrri saudiarabiska kong Abdullah... Hetta sendir eisini tekin aftur í okkara egna samfelag, og tað líkist ongum. Vit mugu onkursvegna fáa okkara líkasælu á beint aftur. Tí hóast vit ikki kunnu reagera uppá alt, sum hendir í heiminum, so viðførir hesin streymur av tíðindum og hendingum, vit alla tíðina frá innlit í, at vit heldur ikki reagera uppá tað, ið hendir í okkara egna heimi. Og tað ber ikki til.

»Hesin streymurin av tíðindum og hendingum, vit allatíðina fáa innlit í, viðførir, at vit ikki reagera uppá tað, ið hendir í okkara heimi«